

Joanna Kozielska
Agnieszka Skowrońska-Pućka
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Inauguracyjne posiedzenie Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN, Poznań, 27 listopada 2020 roku

Inauguracyjne posiedzenie Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego Polskiej Akademii Nauk odbyło z wykorzystaniem aplikacji Microsoft Teams w domenie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Otwarcia obrad dokonała przewodnicząca Sekcji prof. dr hab. Magdalena Piorunek. Przywołując definicję Oddziału Psychologii Doradczej przy Amerykańskim Towarzystwie Psychologicznym, prof. Piorunek przypominała, że poradnictwo to „pomaganie poszczególnym jednostkom w pokonywaniu przeszkód znajdujących się na drodze do ich osobistego rozwoju [...] oraz w optymalnym pobudzaniu indywidualnych źródeł tego rozwoju” (Murgatroyd, 2000, s. 16), wspominając zaś definicję Anny Jones dodała, iż poradnictwo to

„proces ułatwiający poszczególnym osobom pogodzenie się z własnym życiem – takim jakim ono jest – a w ostatecznym rachunku pomagający osiągnąć większą dojrzałość poprzez nauczenie się brania odpowiedzialności i podejmowania decyzji za samego siebie” (Murgatroyd, 2000, s. 17).

Wprowadziła tym samym uczestników spotkania w jego tematyczny zakres. Ponadto zwróciła uwagę, iż poradnictwo bywa utożsamiane z doradztwem i jest traktowane jako działanie społeczne, interakcja międzyosobowa, polegająca na dostarczeniu przez doradcę rad, porad, wskazówek radzącemu się lub jako działalność instytucji poradniczych, z kolei – z punktu widzenia polityki społecznej jako forma pomocy (Kargulowa, 2005).

Tak szeroko rozumiane, poradnictwo służyć może realizacji zarówno celów terapeutycznych, jak i promocyjno-optymalizacyjnych (Sęk, 2004), zwłaszcza że współwystępuje i wiąże się między innymi z takimi działaniami pomocowymi, jak wsparcie społeczne, terapia, interwencja kryzysowa, pomoc socjalna i może być rozpatrywane:

- ♦ w kontekście mikrospołecznym jako relacja pomocowa (z takimi obszarami refleksji, jak np. podmiotowość uczestników relacji, ich autonomia, motywacje wchodzenia w relacje, ich uwarunkowania);
- ♦ jako działalność instytucji, grup formalnych i nieformalnych w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej;
- ♦ w skali makrospołecznej jako komponent polityki społecznej i edukacyjnej.

Profesor Piorunek podniosła także problem definiowania efektów działań poradniczych, ich mierzenia i związków z innymi oddziaływaniami, jak wychowanie, edukacja, profilaktyka.

Wskazując wielorakie aspekty problematyki poradnictwa, zakresliła tym samym merytoryczny obszar działania Sekcji.

Następnie przedstawiła informacje ogólne na temat jej struktury oraz określiła cele tego spotkania oraz cele przyszłej działalności Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego. Jako główne wskazała:

- ♦ krytyczny namysł nad istniejącymi nurtami poradnictwa, pomocy i wsparcia społecznego oraz potrzebę wypracowywania nowych teorii;
- ♦ interparadygmatyczne, transdyscyplinarne badania obszaru działań pomocowych;
- ♦ interdyscyplinarny dyskurs nauki i praktyki, związany z poradnictwem i jego różnymi odmianami;
- ♦ rozwój współpracy między instytucjami, organizacjami, jednostkami zajmującymi się wyżej wymienionymi zagadnieniami.

Po tym wprowadzeniu formalnie zebranie zainaugurowała przewodnicząca KNP PAN prof. Agnieszka Cybal-Michalska – gość spotkania. W pierwszych słowach zaakcentowała doniosłość powołania po raz pierwszy w historii Komitetu Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego. Następnie krótko przedstawiła historię funkcjonowania KNP PAN i wskazała jego zadania, „których celem jest, w najogólniejszym sensie, integracja środowiska naukowego pedagogów i podtrzymywanie świadomości społecznego znaczenia pedagogiki jako nauki oraz społecznej odpowiedzialności pedagogów [...]”. Na ręce przewodniczącej Sekcji prof. Piorunek złożyła podziękowania za opracowanie opinii związanej z prowadzonymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej konsultacjami w sprawie wniosku o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji – kwalifikacji rynkowej: *Prowadzenie mediacji w oświacie* oraz sporządzenie planu działań Sekcji Poradnictwa Społecznego, które wyznacza kierunek twórczej i eksperckiej aktywności Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego.

W kolejnej części przewodnicząca prof. Piorunek oddała głos poszczególnym członkom Sekcji, prosząc o przedstawienie swoich sylwetek i zainteresowań naukowo-badawczych.

Jako pierwsza głos zabrała prof. dr hab. Bożena Matyjas (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), której zainteresowania badawcze koncentrują się wokół tematyki: dziecka; dzieciństwa w różnego typu środowiskach wychowawczych: rodzinie, szkole, środowisku lokalnym i globalnym oraz problemów pomocy i wspierania rodzin i dzieci w sytuacjach kryzysowych. Profesor jest autorką sześciu monografii oraz przeszło 280 artykułów naukowych, współautorką, jednej książki, redaktorką dwunastu monografii poświęconych tym zagadnieniom.

Następnie głos zabrał prof. Zdzisław Wołk (Uniwersytet Zielonogórski), informując, że jego zainteresowania badawcze wiążą się z humanistycznymi aspektami pracy zawodowej, kulturą pracy i poradnictwem zawodowym, a także problemami pracy socjalnej. Z tego zakresu opublikował ponad 200 prac naukowych i popularnonaukowych, w tym dziesięć monografii i podręczników oraz trzynaście prac zbiorowych, których był redaktorem naukowym. Był też projektodawcą i uczestnikiem programów badawczych poświęconych aktywności pracowniczej i aktywizacji zawodowej, pomocy społecznej w wymiarze lokalnym. Jest autorem licznych ekspertyz dotyczących poradnictwa zawodowego oraz rekomendacji poświęconych aktywizacji zawodowej bezrobotnych. Przez dwie kadencje zasiada w Wojewódzkiej Radzie Rynku Pracy województwa lubuskiego.

Profesor DSW dr hab. Elżbieta Siarkiewicz, której oddano głos jako kolejnej, to pedagog, badacz, diagnosta, wykładowca akademicki. Jest członkiem-założycielem Naukowego Towarzystwa Poradotwawczego i zastępcą redaktora naczelnego czasopisma *Studia Poradotwawcze/Journal of Counselling*. Swoje zainteresowania naukowe i badawcze skoncentrowała wokół mikroświatów, w których są tworzone, uruchamiane, podtrzymywane oraz realizowane działania pomocowe, wspierające i poradnicze. Sięgając po możliwości, jakie dają badania terenowe i uczestniczące, skonstruowała immersjonistyczny model badań nad poradnictwem. Opublikowała dwie autorskie i jedną współautorską monografię, wiele artykułów oraz jest redaktorką lub współredaktorką trzech prac zbiorowych dotyczących problematyki poradnictwa.

Doktor Violetta Drabik-Podgórna jest adiunktem w Zakładzie Poradotwawstwa oraz zastępcą kierownika Międzynarodowej Katedry UNESCO Lifelong Guidance and Counseling w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, a także doradcą kariery, trenerem rozwoju osobistego, certyfikowanym coachem ICC i współkoordynatorem (z Markiem Podgórnym) międzynarodowej akademickiej sieci współpracy UNITWIN NETWORK *Life designing interventions (counseling, guidance, education) for decent work and sustainable development*, skupiającej 20 uniwersytetów z całego świata. Jest autorką jednej książki, redaktorką i współredaktorką czterech prac zbiorowych oraz dwóch numerów dwujęzycznego czasopisma *Studia Poradotwawcze/Journal of Counselling* (2018, 2019). Ponadto jest organizatorką i współorganizatorką konferencji i seminariów naukowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. W swoich pracach podejmuje problematykę współczesnego poradnictwa konstruowania kariery i życia (*Life Design*), podkreśla

znaczenie dialogiczności relacji oraz analizuje sytuację doradczą z perspektywy etycznej.

Następnie głos zabrała dr Elżbieta Kwiatkowska, członek Zespołu Edukacji Elementarnej przy KNP PAN (do 2019 r), koordynator ds. pedagogicznych w przed-szkolu akademickim Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warsza-wie (2016–2019), autorka programu edukacyjno-wychowawczego *Dzieci zmienia świat na lepsze*. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się m.in. wokół: wielo-aspektowej optymalizacji oddziaływań przedszkola na dziecko, sprzyjającej jego zintegrowanemu, harmonijnemu rozwojowi; problematyki wspierania dziecka zdolnego w środowisku edukacyjnym; szeroko pojętych kompetencji społecz-nych i funkcjonowania społecznego wybranych środowisk (w tym środowisk międzykulturowych).

Doktor Joanna Kozielska, pracownik Zakładu Poradnictwa Społecznego na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM, poinformowała, iż jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień związanych z transnarodowym poradni-ctwem biograficznym. Interesuje się także wykorzystywaniem niedyrektywnych form wspierania rozwoju i poradnictwa kariery, m.in. coachingiem oraz szeroko ro-zumianym szkolnictwem zawodowym. Doktor Kozielska jest autorką kilkudziesię-ciu artykułów naukowych, współredaktorką (wraz z prof. M. Piorunek i dr A. Sko-wrońską-Pućką) trzech monografii zbiorowych oraz autorką dwóch autorskich monografii.

Doktor Agnieszka Skowrońska-Pućka także jest adiunktem w Zakładzie Po-radnictwa Społecznego na Wydziale Studiów Edukacyjnych. Jej zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się wokół problematyki wsparcia i pomocy świad-czonej osobom w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży ze środo-wisk defaworyzowanych. Istotnym obszarem jej naukowych zainteresowań jest system instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, biograficzne kryzysy nienor-matywne a nade wszystko zjawisko (przed)wczesnego macierzyństwa. Jest autorką licznych artykułów naukowych, współredaktorką (wraz z prof. Piorunek i dr Ko-zielską) trzech monografii zbiorowych oraz autorką jednej autorskiej monografii.

Na koniec swoją sylwetkę naukową zaprezentowała prof. Magdalena Piorunek, wskazując, iż jest kierownikiem Zakładu Poradnictwa Społecznego na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, a jej zainteresowania i badania lokują się w obszarze pedagogiki pracy, pedagogiki społecznej, poradownictwa. Profe-sor jest autorką ponad 120 publikacji. W 2009 roku zainicjowała i od tego czasu przewodniczy komitetom naukowym cyklu ogólnopolskich konferencji nauko-wych dotyczących poradnictwa (2010, 2012, 2014, 2017, 2020/21). W minionej kadencji była członkiem takich Zespołów KNP PAN jak: Zespół Pedagogiki Pra-cy; Zespół Pedagogiki Młodzieży oraz Zespół Pedagogiki Społecznej. Istotnym ele-mentem jej naukowych działań jest uczestnictwo w międzynarodowym projekcie UNITWIN NETWORK – *Life Designing Intervention (counseling, guidance, educa-tion) for decent work and sustainable development*; współpraca z Katedrą UNESCO

Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego we Wrocławiu oraz działalność organizacyjna i dydaktyczna.

Członkami Sekcji są ponadto prof. Andrzej Radzewicz-Winnicki oraz prof. UW. Andrzej Ładyżyński.

Profesor Radzewicz-Winnicki jest socjologiem i pedagogiem, uznanym autorytetem naukowym w zakresie socjologii wychowania oraz pedagogiki społecznej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, World Association for Educational Research oraz inicjatorem i redaktorem naczelnym kwartalnika naukowego *Auxilium Sociale – Wsparcie Społeczne*, członkiem kolegiów redakcyjnych krajowych i międzynarodowych czasopism naukowych

Profesor Ładyżyński rozpoczął swoją karierę naukową w Zakładzie Historii Edukacji, pracując pod kierunkiem prof. Mirosławy Chamcówny, obecnie specjalizuje się w obszarze pedagogiki rodzinnej, poradnictwa rodzinnego oraz terapii rodzinnej. Zajmuje się pracą z rodzinami w kryzysie. Jest związany z Zespołem Terapii Rodzin przy Centrum Neuropsychiatrii „Neuromed” we Wrocławiu. Korzysta ze szkoleń oraz supervizji pracy własnej. Autor dwóch książek oraz ponad 100 artykułów.

Ważną rolę w przebiegu obrad odegrała dyskusja dotycząca szczegółowej tematyki i form współdziałania w rozpoczętej czteroletniej kadencji (2020–2024). W jej rezultacie ustalono, że będą organizowane w ciągu roku akademickiego dwa spotkania o naukowym charakterze. Przedmiotem obrad będą te zadania, które wpisują się w zakres aktywności Komitetu Nauk Pedagogicznych, a które dotyczą bezpośrednio kwestii poradnictwa, wsparcia, pomocy i interwencji. Zaplanowano także przygotowywanie publikacji indywidualnych i ewentualnie podsumowującej kadencję Sekcji. Podtrzymano inicjowanie i rozwijanie współpracy z krajowymi organizacjami i ośrodkami naukowymi, których obszarem zainteresowań jest tematyka wpisująca się w zakres zainteresowań członków Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego, oraz kontynuowanie współpracy z Katedrą UNESCO i siecią *UNITWIN international network, Life designing interventions for decent work and sustainable development*, a także z Naukowym Towarzystwem Poradniczym. Przewidziano też udział członków Sekcji w przygotowywaniu ekspertyz naukowych, których tematem przewodnim są poradnictwo, wsparcie, pomoc i wszelkie działania im towarzyszące; oraz w diagnozowaniu stanu oświaty z uwzględnieniem zwłaszcza obszarów skoncentrowanych na poradnictwie pedagogicznym. Zaplanowano także przygotowanie mapy ośrodków zajmujących się poradnictwem. Poza tym wzięto pod uwagę możliwość konsultowania programów kształcenia kadr akademickich i oświatowych w dziedzinie pedagogiki w obszarze poradnictwa, wsparcia, interwencji i pomocy oraz ocenianie poczyną reformatorskich w systemie edukacji w obszarze dotyczącym poradnictwa, np. edukacyjno-zawodowego, społecznego wsparcia i działań o charakterze interwencyjno-pomocowych. Za zadanie bardzo ważne uznano opracowywanie nowych koncepcji i propozycji rozwiązań

modelowych dotyczących obszaru poradnictwa pedagogicznego, wsparcia, pomocy i interwencji oraz organizowanie badań w mniejszych zespołach badawczych zgodnie z zainteresowaniami naukowymi poszczególnych członków Sekcji. Mając to na względzie, zaplanowano powołanie szerszego Zespołu Poradnictwa Pedagogicznego KNP PAN, wspierającego inicjatywy i działania Sekcji, którego kształt mógłby się zmieniać w zależności od podejmowanych inicjatyw i przedsięwzięć.

Na zakończenie spotkania prof. Piorunek odczytała sformułowaną wraz z dr Kozielską opinię wniosku o włączenie do zintegrowanego Systemu Kwalifikacji – kwalifikacji rynkowej *Prowadzenie mediacji w oświacie*, wskazując wagę przygotowywania młodzieży do prowadzenia mediacji w procedurze mediacji rówieśniczych i mediacji dorosłych w szeroko pojętej edukacji.

Przed zamknięciem obrad ustalono, że następne spotkanie Sekcji odbędzie się w lutym 2021 roku.

Bibliografia

- Kargulowa, A. (2005). *O teorii i praktyce poradnictwa. Odmiany poradniczego dyskursu. Podręcznik akademicki*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Murgatroyd, S. J. (2000). *Poradnictwo i pomoc* (tłum. E. Turlejska). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Sęk, H. (2014). Społeczno-kliniczne podstawy teoretyczne różnych form pomocy psychologicznej. W: H. Sęk (red.), *Społeczna psychologia kliniczna* (wyd. 4, s. 365–524). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.